

Keskerakond taas esimene!

Jaanuar tõi Keskerakonnale tõelise rõõmsõnumi – pärast kuut aastat tõusid tsentristid Rahvusringhäälingu uudistetoimetuse tellitud TNS Emori ligi 900 vastajaga üle-eestilise küsitluse tulemuste põhjal taas enimsoositud parteiks.

Kui Riigikogu valimised oleks homme, annaks hääle Keskerakonnale 28 protsenti valijatest. Samuti oli Keskerakond Riigikogus ainus, kes suutis detsembrikuise samalaadse küsitluse tulemust parandada, ja seda tervelt 4 protsendipunkti võrra.

Teisele kohale platseerus pool aastat liidrirolli nautinud Sotsiaaldemokraatlik Erakond 27-protsendise toetusega. Nemad olid vahepeal koguni 30% peal, aga viimase aja vaikus sealtleerist on nende toetust langedanud.

Koalitsiooniparteid kukkusid mõlemad: Reformierakonda toetas jaanuaris 20% (detsembris 22%) ning

Foto: Urmi Reinde

Isamaa ja Res Publica Liitu 16% (detsembris 18%) küsitlusele vastanutest.

Oravate langustrend on olnud püsiv alates augustist, mil parteid toetas veel 39 protsenti. Kui praegu räägitakse, et Reformi kuvand hakkas kukkuma alates Silver Meikari enesepaljastusest eelmisel maikuul, siis näitab too augusti 39%, et kolme esimese kuuga ei juhtunud Reformi truude toetajatega veel midagi. Allamäge veeremine algas ikka hämmastavalt üksmeelsest meediapeksust, mis läks lahti sügisel ja millesarnast see erakond ei ole oma elupäevil varem üle elanud.

Ülisuureks on paisunud ka koalitsiooni ja opositsiooni toetuste vahe: valitsusliitu IRL-Reform toetab kokku 36% ning Keski ja SDE-d 55% valijatest. Nii suur ei ole see vahe olnud alates 2007. aasta valimistest – ehk sellest ajast, mil Keskerakond viimati populaarseim erakond oli. Ehk enne Riigikogu 2007. aasta valimisi ja enne Pronksiööd, kui täpne olla.

Loe edasi lk 3

Tartut juhatakse pimesi

Viimase rahvaloenduse tulemuste põhjal on ainult Tallinnal ja Tartul ühes oma lähivaldadega positiivne iive. Loomulikult on mul tartlasena selle üle hea meel, et Tartu ja selle ümbrus on endiselt atraktiivsed. Kuid eestlase ja Eesti patrioodina tulevad mul vägisi pähe muremõtted, kui mõelda kasvõi sellele, et 15 000 parimas sünnituseas naist on riigist lahkunud.

SILVER KUUSIK
Tartu linnavolikogu liige

Probleeme on ikka ja alati ning ideaalset rahulolu ei saavuta ükski võim. Täiesti lubamatu on aga suhtumine, kus võimule pääsemiseks kasutatakse valetamist ja vassimist ning valijad ainult vahetult enne valimisi suhtluskaaslasteks kõlbavad.

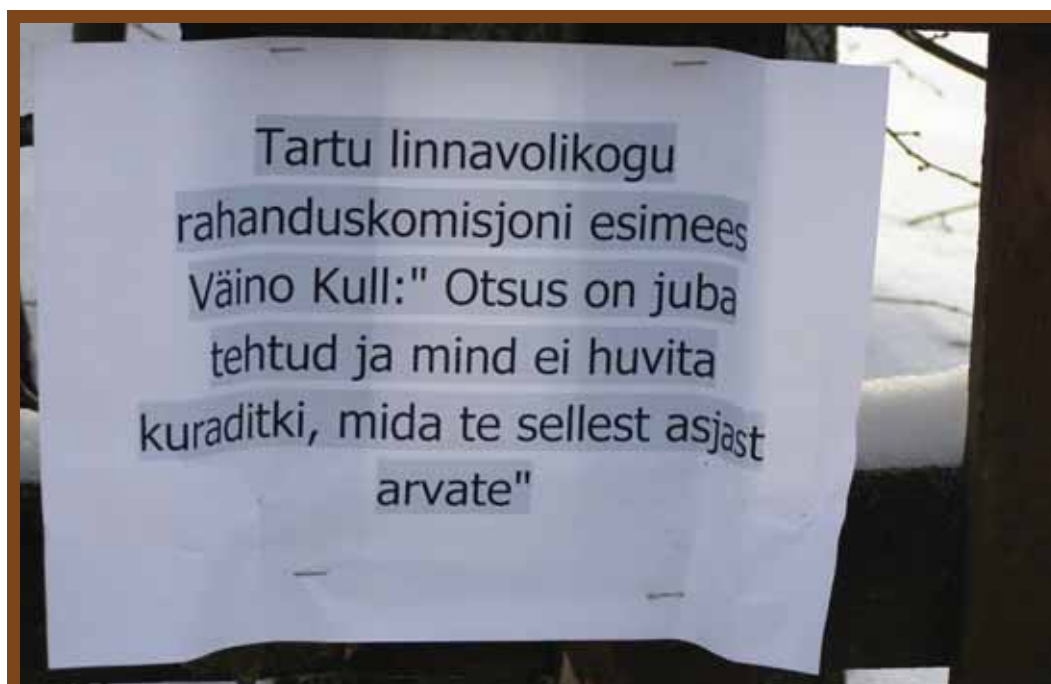
Tartu linnavolikogus on palju diskussiooni ja omavahelisi vaidlusi tekitanud Keskfraktsiooni püstitatud haridusnõue linnavalitsuse liikmetele. Täiesti mõistetavalt seisab valitsev võim sellele vastu. Mõnes väiksemas omavalitsuses võib tõesti olla tasemel ja tore mees ka kohalik traktorist, müüja või pillimees, keda kõik elanikud tunnevad, kuid ülikoolilinna ei saa valitseda pelgalt toredade lubadustega: vaja on ka haridust, kogemusi, kvalifikatsiooni.

Lubadused lükkuvad tulevikku

Vaatleme lähemalt. Tartu linnavalitsus koosneb linnapeast ja neljast abilinnapeast. Kaks abilinnapead, kes on omandanud vähemalt magistrakraadi ja antud valdkonda ka juhivad, saavad oma ülesannetega hakkama teistest abilinnapeadest paremini.

Kõige tähtsamaks näoks on omavalitsuse tegevjuht ehk linnapea. Tema peaks käituma avatult, vääriiselt, eeskujulikult, kuid mitte laomehe kombel ust prõmmima ja uhkelt deklareerima, et tema opositsiooni või teatud huvigruppide esindajatega koostööd ei tee.

Eelmine haridusvaldkonna abilinnapea Jüri Sasi lahkus suurte skandaalipärasunade saatel siis, mil kinkekaartide omastamine igapäevaküsimused ületas. Täna juba 1,5-aastase kogemusega haridusvaldkonda kureeriv kehakultuuri tudeerinud abilinnapea Tiia Teppan lubas võimule saades Anne Noortekeskuse täielikku renoveerimist, mis hiljem hinnapoliitika ja mõistlikkuse tulemina asendus sootuks uue maja ehitusplaanidega. Eelmise aasta lõpul liikus see ettevõtmine, nagu ka

ÜLBUS RUULIB: Just sedasi vastas Väino Kull endisele Anne Noortekeskuse juhile, kui too soovis komisjoni noortekeskuse huve kaitsma tulla ja selgitada, milleks on noortekeskusele teatud asju vaja. Foto: Holar Sepp

paljud teised Reformierakonna lubadused, tähtajatusse tulevikku. Ei aidanud siinkohal ka noortekeskuse toetajate häälekas piketeerimine volikogu istungi eel. Keskuse ehitamise mõte hääletati koalitsiooni poolt suure hurraaga maha.

Abilinnapea ja ämbrikolin

Saaga jätkus tänavu, mil noortekeskuse juht sunniti „poolte kokkuleppel“ lahkuma. Noortekeskuses asuvad MTÜ-d tõstetakse samuti välja, ja nii peavad nemadki endale uue katusealuse leidma.

Proua abilinnapea ämbreid on teisigi. Eredaimalt meenub kindlasti Tamme Gümnaasiumi sunniviisiline „aitamine“, mille käigus peab gümnaasiumiosa kolima Nooruse 9 majja. Ka see idee pälvis reformierakondlastest ja IRL-lastest poliitikute poolehoidu, hoolimata tõigast, et nii selle kooli õpilased, vilistlased, hoolekogu kui ka töötajad niisugusele mõttele vastu olid. Selle hoone ümberehitamine ja taastamine lähevad umbes sama kalliks, kui oleks praegusele koolihoonele juurdeehituse tegemine. Kui nüüd lisada ka

ostuks kuluv raha, siis on talupojamõistusega küll selle otstarbekusest raske aru saada. Endise Mart Reiniku Gümnaasiumi lammutamine andis valitsevale erakonnale uude nn gümnaasiumisse vähemalt direktorikoha – on alust arvata, et selline madalalabaline ja läbinähtav töökohtade jagamine on rahade kantomise skeemi üks osi.

Lollus lolluse otsa

Rahandusvaldkonda on kureerima pandud võimas autoäri-mees Argo Annuk – 35-aastane bakalaureuseastme tudeng.

Pole siis imestada, et Tartu linn elektrit ostab suurte linnade seast kõige kallimalt ehk 5,96 senti kWh. Paljukirjutud keskerakondlik Tallinn ostab võrdluseks elektrit hinnaga 5,34 senti kWh. Nii kulutatava raha eest võiks näiteks tõsta kõikide Tartu lasteaednike palku või luua inimlikumad tingimused Anne Noortekeskusele.

Seda aga, et haridus alati haritust ei taga, tõendab ilmekalt kompassi pealt kella vaatav ja järjekindlalt linna põhimäärust eirav professorist volikogu esimees Mihhail Lotman. Tähtsaid linnaelu puudutavaid arupärimisi volikogusaali põrandale loopiv juht mõjub pigem Hollywoodi näitleja või koomikuna kui kriitikat taluva, linna arendada tahtva ja eeskujulikult käituda oskava liidrina. Kõige markantsemalt iseloomustab linnavalitsuse suhtumist rahvasse rahanduskomisjoni esimehe Väino Kulli lause vastuseks endisele Anne Noortekeskuse juhile, kui too soovis komisjoni noortekeskuse huve kaitsma tulla ja selgitada, milleks on noortekeskusele teatud asju vaja. „Otsus on juba tehtud ja mind ei huvita kuraditki, mida te sellest asjast arvate!“ ütles Kull. Loodame, et ühel momendil hakkab huvitama!

Artikkel saadeti varem avaldamiseks Tartu Postimehele, BNS-ile ja Delfi rubriigile Rahva Hääle. Kõik kolm keeldusid seda avaldamast.

Juhtkiri

Tartu rahu
sünnilinn
Tartu

AADU MUST
Tartust valitud Riigikogu saadik

Sel nädalal ja veel veebruariski, meie riigi 95. sünnipäeva eel ja järel, räägitakse Eestis tavalisest rohkem Tartu rahust. Räägitakse meie riigi võitudest ja kaotustest, minevikuvaludest ja tulevikulootustest.

Ajalugu on rahva kollektiivne kogemus, millest iga rahvas leiab tuge nii oma töises argipäevas kui ka elu murrangulistel hetkedel. Ajalugu ei saa kunagi valmis, sest igal põlvkonnal on talle üha uued küsimused. 1930. aastatel kirjutatud head ajalooramatud jäävadki vanaks, sest vanaisade poolt ajaloolt küsitud küsimused olid hoopis teised kui need, mida meie täna küsida soovime.

Iga koolilaps teab, et Eesti riigi tekkeks olid olemas kõik tähtsad eeldused. Oli rahvuslik ühtekuuluvustunne ja tugev eesti vaim. Oli oma aja kohta väga arenenud majandus. Eesti oli suurele Vene impeeriumile omalaadseks „näidismajandiks“. Rahvas oli poliitiliselt haritud – selle aluseks oli poole sajandi pikkune valla-omavalitsuse kogemus. Hiljem lisandusid sellele linnade, eelkõige Tallinna valitsemise õppetunnid. Vallas ja linnas olid eesti mehed ära õppinud, mis ja milleks on maksud, mis on ühine tahe, mis on demokraatia ja mis on demagogia. Omariikluse eelduste krooniks oli rahva visadus ja vaprus oma kodumaa kaitsmisel Vabadussõjas.

Mõnede kaine ellusuhtumisega ja haritud inimeste arvates oli Eesti riigi sünd statistiliselt ebatüüpiline. Liiga väike rahvas! Parun Dellingshausen, Eestimaa rüütelkonna peamees, leidis juba 1917. aastal, et eesti rahval pole ilma baltisakslaste abita isegi niipalju haritud inimesi, et riigile vajalikke ametnikke jätkuks. Ta eksis, sest alahindas eestlaste võimast hariduseusku. Juba siis, kui Jaan Poska 1917-ndal kubermangukomissarina kutsus eesti poegi oma kodu ja riiki ehitama, tulid võõrsilt tagasi need haritud mehed, kes varem polnud sakslaste ja venelaste kõrval kodumaal väärilist tööd ja ametit leidnud.

Tartu rahu oli eesti riigimehetarkuse krooniks. Ajaloolasena imetlen Jaan Poska ja tema kaaslaste pealehakkamist Eesti kultuurivarade eest võitlemisel. Isegi siit ära viidu, mõne arvates lihtsalt „vanad paberid“, teistele aga „rahva kirjalik mälu“, suudeti Venemaalt tagasi nõuda.

KESKMÕTE: Tartu rahu oli eesti riigimehetarkuse krooniks.

Tartu rahu eest maksti verega Vabadussõja ajal ja hiljemgi. 1938. aasta jaanuaris, Punaarmee 20. sünnipäeva eel, Venemaa kommunistliku (bolševike) partei keskkomitee poliitbüroo kuulutas eestlased kui rahvuse (kes oma Vabadussõja võiduga toda juubelirõõmu tumestas) nõukogude korra vaenlasteks. Meie rahvusaaslasti, kes olid Venemaal jäänud, tabas Suur Terror.

Rumal inimene õppivat ainult isiklikest vigadest, kui ta üldse midagi õpib. Tark seevastu oskab õppida ka teiste vigadest ja – ajaloost.

Annab lootust, et toonasest hariduseusust on kübeke tänagi alles. Tartu rahuga sätestatud kodakondsuspoliitikat me alles õpime. Rahvastiku- ja rändepoliitikat hakkavad meie valitsejad õppima ehk pärast hiljutise rahvaloenduse tulemuste läbitöötamist. Eesti Vabariigi 10. aastapäeval avaldas tuntud majandusteadlane Nikolai Köstner põhjaliku artikli, milles seletas kahtlejatele, kas ja mis tingimustel on meie riiklik iseseisvus majanduslikult põhjendatud. Tasuks see artikkel uuesti ära trükkida! Omavalitsus, s.o riikluse üks alussammastest on hädas. Euroopa omavalitsuste harta järgi on riik ja kohalik omavalitsus liitlased, aga meie praeguste ministrite arvates konkurendid.

Tartu rahu sünnilinnas Tartus on olnud halvemaid ja paremaid aegu. 80 aastat tagasi seadis linnavalitsus oma tähtsamaks ülesandeks linlaste varustamise elektriga ja selleks erinevate tariifipakettide väljatöötamise. Selle kinnituseks on 1933. aastal välja antud raamatuke. Praegune linnavalitsus (IRL ja Reformierakond) aga vastab linnavolinike arupärimistele, miks elekter on Tartus kallim kui teistes linnades, toreda teadmisega: hinna kujundab börs. Tänaused müügimeestest linnavalitsejad arvavad, et Tartule vajaliku (olgu kultuur või mõtlemine!) võiks isetegemise asemel teenusena sisse osta.

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee 6 273 465

Toimetuse käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

NÄDALA NUPUD

Jääkelder annab avapaugu uue partei loomiseks

„Mul on eriarvamus Reformierakonna vastase kampaania osas. Minu hinnangul ei tegutse SDE mitte Keskerakonnaga paaris, vaid IRL-ga,“ kirjutas Eesti Iseseisvuspartei liige Tõnis Bleive oma partei kodulehel. Bleive väitel on IRL-i ja sotside eesmärgiks luua veel üks erakond, kellega peale erakorralisi valimisi valitsus moodustada. (Endise Läti presidendi Valdis Zatlersi ja peaminister Valdis Dombrovskise skeemi eeskujul.)

„Tähelepanelik poliitvaatleja märkas mõeldud sügisel IRL-i peasekretäri vahetust. Prit Sibul vahetati välja EÜS-i asutajaliikme Tiit Riisaloga. Järgnesid sotsiaaldemokraatide üleskutse viia läbi erakorralised valimised, Harta, Rahvakogu...“ meenutab Bleive, kelle sõnul viivad SDE ja IRL-i tagatoad ning mingi kolmas rühmitus läbi keerulist operatsiooni hävitada Reformierakond, vältides ka Edgar Savisaart. Nende eesmärgiks olevat tulla võimule just nii, nagu tegid liidumeelsed 2011. aastal Lätis.

Kesknädala hinnangul võib Bleive arutus paika pidada. Delfi kirjutas, et teater NO99 lükkas tagasi Reformipartei kutse juhtida nende jõuluballi. Mäletame ju selle teatri poolt mõni aeg tagasi käivitatud „Ühtse Eesti“-nimelist fiktiivset poliitilist liikumist, millega testiti rahva vastuvõtlikkust uue poliitjõu püüneleolekuks. Nn sõltumatute tegelaste nagu Allar Jõksi, Indrek Tarandi, Silver Meikari, Daniel Vaariku jt ühiskonnakriitiline suunitlus vormub varem või hiljem

uueks parteiks. Tõenäoliselt oli ka president Ilvese kokku kutsutud jääkeldri-üritus selle partei valimiskampaania avapauguks. „Kui paljudes otse rahva poolt valitava presidendiga riikides, nagu näiteks Ameerika Ühendriikides, kujutab teine ametiaeg endast presidendi ametikohal oleva isiku jaoks sageli poliitilise karjääri lõppvaatust, mille järel minnakse erru ehk lahkuetakse tegevpoliitikast, siis Ilvese teise ametiaja esimene aasta viitab hoopis teistsugustele kavatsustele: ta on asunud jahtima odavat populaarsust ja võib plaanida seega uue erakonna loomist, nagu seda tegi Lätis presidendi ametikoha kaotanud Valdis Zatlers,“ kirjutas Andres Laiapea konservatiivses ajaveebis Infopar-tisan juba 21. augustil 2012.

Selle „sõltumatu“ seltskonna võimupürgimusi takistab hetkel ainult üks jõud – Reformierakond. Seetõttu pole ka midagi üllatavat Reformierakonna ja selle vaimse alustala Siim Kallase vastases meediapeksus.

„Sõltumatuse“ viigilehe taha varjuvad ja oma võimuiha varjavad vabakonna liikmed koos IRL-i ja sotsidega ning Hans H. Luige käe all juhitud meedia ei lõpeta rünnakut oravate vastu enne kui valitsuspartei võimult kukub. Huvitav, keda Reformierakond nüüd oma kõikumvat paati päästma kutsub? Keskerakond on juba liiga valusalt oma näppe Reformiga kõrvetanud.

Eesti kahe häbiväärse edetabeli tipus

Narkootikumide tarvitamise tagajärjel sureb meil suhteliselt rohkem inimesi kui mujal Euroopas, kirjutas ajakiri *Time*. Surmapõhjuseks on fentanüül – „valge hiinlane“, „valge pärslane“ või „afgaan“.

„2011. aastal suri Eestis narkootikumide tarvitamise tagajärjel 123 inimest, mis muudab 1,3 miljoni elanikuga riigi selgelt Euroopa üledoosi-pealinnaks. 2012. aasta andmed kogu Euroopa Liidu kohta ei ole veel avaldatud, aga 160 surma Eestis viib selle riigi taas tippu,“ annab *Time* maailmale teada. Väljaande sõnul on narkootikumide süstimine seotud ka teise Eestile omase epideemiaga – 1,2 protsendil Eestis täiskasvanutest on diagnoositud HIV. Euroopa riikidest on teisel kohal Läti, kus see protsent on vaid 0,7%.

Vaatamata asumisele kahe häbiväärse edetabeli tipus, märkis *Time* Eesti majandusedu, tuues välja vastuolu – Euroopa terveima majandusega riigil on säärased suured sotsiaalprobleemid. Tervise Arengu Instituudi nakkushaiguste ja narkomaania ennetamise osakonna juhataja Aljona Kurbatova märkis *Time*’ile, et majanduse kaalamurdev kasv on tulnud kalli

hinnaga, sest paljud noored on jäänud majandusliku ookeanilaeva sogasesse kiiluvette.

„1990. aastad olid suurte muutuste aeg. Paljud eestlased tundsid, et peavad olema parimad. Paljud noored inimesed ei ole aga suutnud tempoga kaasa minna ja on pöördunud narkootikumide poole,“ rääkis Kurbatova. Sotsiaalse ilmajäetuse tingimused, kus nõrkade sotsiaalsete sidemetega noortel töötutel on lastud jääda virelema, on Eestis kaasa aidanud fentanüüli müügiedule. Üks fentanüüliga seotud tragöödiatest on kasutajate noorus, märkis *Time*. Fentanüül levib siin peamiselt 16–24-aastasest vene meestest koosnevas marginaalseerunud elanikkonnagrupis. Narkoohvrid surevad vara: naised keskmiselt 28- ja mehed 31-aastaselt.

Euroopa narkootikumide ja narkosõltuvuse monitoringukeskus soovitas novembris muude meetodite kõrval fentanüüli kasutamise piiramiseks potentsiaalsete ohvrite informeerimiskampaaniat. Eesti kasutajad on aga *Time*’i andmeil fentanüüli ohtlikkusest juba praegu ohvrite kaudu hästi teadlikud.

HIIBUSE NÄDAL

Tasuta ühistransport Tartusse? Aga loomulikult!

Kui tasuta ühistransport on tulnud Tallinnasse selleks, et jääda, siis ei näe ma ühtegi põhjust, miks ei peaks ka Tartu suutma tagada oma elanikele tasuta bussisõitu. Nüüdseks on pessimistidelegi selge, et see polnud pelgalt tühi lubadus, vaid reaalselt ellu viidav idee. Skeptikud ei uskunud Savisaart, aga ära see tehti – ja rahvas on rahul.

TRIIN LUKK
tartlane

Juba kuuleb Tartuski üha rohkem häält: „Meie tahame ka tasuta!“, „Miks meil ei ole bussisõit tasuta?“ jne. Just nimelt – miks ei võiks bussisõit Tartuski tasuta olla?

Ega raha pole maailmast kadunud

Jah, see ettevõtmine pole odav, aga ega raha maailmast otsas ole. Täna maksab maksumaksja linnaelarve kaudu kinni ca 50% Tartu ühistranspordi kuludest. Kui kogu

bussiliikluse korraldamiseks kuluv summa peaks tulema piletimüügist, siis maksaksime üksipileti eest kindlasti mitte 0,83 eurot, vaid näiteks 1,5 või rohkemgi. Pealegi sõidavad ühistranspordiga ka tulevikus ilmselt eelkõige (kooli)lapsed, üliõpilased, pensionärid, väiksemalpalgalised töötajad. Seega läheks see kulu suuresti just pisema sissetulekuga inimeste heaks.

Perede jaoks oleks tasuta ühistranspordist tulenev majanduslik kokkuvõtte tugevalt tuntav. Keskmise, kahe töökaiva vanemaga ja kahe koolikäiva lapsega pere hoiaks tänaste hindade juures aastas kokku 400 eurot (juhul, kui vanemad kasutavad täna 90 päeva ID-piletit ning lapsed õpilase ID-kuupileti)! Pole ju paha? Skeptikud hirmutasid rahvast enne uut aastat kõrvõimalike õudusenaariumidega, mis kõik „tänu“ tasuta sõidule juhtuma hakkavad. Esimene priisõidukuu on aga Tallinnas näi-

danud, et kahtlused ei osutunud tõeks: ühistranspordikasutajate arv küll vaikselt kasvab, aga mitte nii hullus tempos, et kõiki ei suudaks ära mahutada. Ja imekombel ei saanudki teab kust bussidesse hulkade kaupa asotsiaale, selgus, et nemad sõitsid ennegi, ja ilmselt juba siis tasuta.

Võivad kõik tartlased

Tallinnas on näha ka esimesed kasulikud arengud – kesklinnas autode arvukus tasapisi langeb. Tartuski suureneb autostumine iga aastaga, juba täna on tiptunnil Turu–Riia ristmiku ümbrus peaaegu sama umbes nagu Tallinnas Vabaduse väljaku piirkond. Hoolimata kesklinna parkimistasude järkjärgulisest tõstmisest ei mahu autod vähemalt raekoja ja ülikooli ümbrusesse ikka ära. Järelikult tuleb midagi ette võtta, et linlased vähem autot ja rohkem bussi kasutaksid. Võidaksid needki, kes jäävad autole truuks, – ummikud vähenevad, parkimiskohad vabanevad. Boonusena saame pikapeale kaasa paraneva õhukvaliteedi. Ideaalis võiks ühistransport olla tasuta muidugi kogu riigis, aga see sõltub juba Toompeal

Foto: Merle Merilain

ILUS BUSS: Tallinna ja Tartu vahet sõitjate lemmiktransport on SEBE täistunniespress. Kõik sõitjad on nõus, et hea teeninduse eest peab ka head hinda maksma. Teine asi on linnaliinibussidega – need võiks ka Tartus ju tasuta sõita? Oleneb, kes Tartut juhib ja mis otsuseid poliitikud vastu võtavad.

tehtavatest otsustest. Tartus ei tohiks selle idee realiseerimisega tõsiseid probleeme tekkida ka poliitilisel tasandil. IRL-i initsiatiivil pandi tasuta ühistranspordi punkt koguni praegu kehtivasse IRL-i ja Reformierakonna koalitsioonilepingusse, ehkki üsna ebamäärasel ja nuditud kujul.

Tõele au andes, praegu ei paista küll veel kuskilt otsast, et seda reaalselt ka teostada kavatsetak – ju siis „suur vend“ Reformierakond ei luba. Sotsiaaldemokraadid aga tulevad nüüd, kus Tallinnas sõit tasuta, igal võimalikul juhul meelde, et nemad on sama ideega vähemalt pealinnas väl-

ja tulnud juba enne keskerakondlasi. Miks nad ei peaks oma mõttekaaslaste ideed ka Tartus toetama? Niimoodi vaadates tundub, et Tartus on tasuta ühistransport täiesti teostatav juba paari-kolme aasta pärast. Nii hea eesmärgi nimel tasub pingutada!

Keskerakond taas esimene!

Algus esilehel

Uudisena mõjub, et parlamendivälisena jõudsid valimiskünniseni Rohelised 5 protsendiga. Ju hakkavad nende patud eelmises Riigikogus rahval meelest ära minema – kui nad ennast 86 miljoni krooni eest valitsusele maha müüsid, ja seeläbi nii teiste opositsiooniparteide kui ka valijate usalduse kaotasid.

Rahvaliidu ja rahvuslaste koostöös loodud Konservatiivset Rahvaerakonda toetas nüüd 2% vastanutest. Üldse mitte midagi halba mõeldes: nendegi toetus näib olevat suurenenud – kas nad vahepeal mitte 1% peal ei olnud? Igatahes sooviks neile jõudu sellest august välja ronida, kuhu poliitiline maadevahetusprotsess nad absoluutselt ebaõiglaselt surus.

Nende protsent, kellele Eestimaal ei ole vaja ühtki parteid, püsib 38% juures juba pikemat aega. Kurb on

siin pigem see, et just nemad kujutavadki endast „sood“, kellest kõige enam olenebki valimistulemus ja see, kes riigis lõpuks võimule tuleb.

Keskerakonna aseesimees Kadri Simson ütles esimese hooga tulemusi kommentaarides, et inimesed on väsinud kuulmast Ansipilt ja Ligilt seda, kui hästi Eestil läheb ning et selle heaolu jõudmiseks inimesteni tuleb vaid oodata. „Rahvas näeb, et valitsuse retoorika ja tegelik elu ei lange kokku,“ rõhutas Simson. Reformierakonna peasekretäri Martin Kuke meelest aga ei kajasta Emori küsitlused reaalselt elu, – ju siis Reform ei näegi, et midagi on siin riigis mäda.

Urmi Reinde

Kesknädal palus üle-eestilise küsitluse tulemusi kommenteerida Tallinna Ülikooli õppejõul, meediateadlasel RAIVO PALMARUL.

„Reitingumuutus on kahtlemata indikaator, mis näitab minu meelest kahte asja. Kõigepealt: vastupidi levinud arvamusele ei mõjuta inimeste valikuid ja otsuseid normaalsel ajal niivõrd see, kuidas nad ise toime tulevad, kuivõrd kujutus sellest, kuidas „meil“ läheb. Ehk teisõnna: kollektiivsed kujutlused etendavad poliitiliste hoiakute ja eelistuste kujunemisel palju suuremat rolli kui isiklik toimetulek. Seda kinnitavad arvukad uurimistulemused. Kuid see kehtib ainult teatud piirini, millest alates lõhe isikliku kogemuse ja põhiliselt meedia vahendusel saadava kollektiivse kogemuse vahel käriseb liiga suureks. Olukorras, kus raskustes inimeste hulk ületab kriitilise massi ja meediast saadav pilt on vastuolus üha suurema hulga inimeste vahetu kogemusega, hakkab viimane kiiresti politiseeruma ning kujundab inimeste hoiakuid ja eelistusi. Selles olukorras ei saa ka meedia jääda senistele positsioonidele ja on sunnitud võtma võimukriitilise hoiaku. See kõik on ka Eestis juhtunud, ja reitingumuutus registreeris või noteeris muutunud olukorra. Teiseks kujuneb avalik arvamus suuresti meediakommunikatsioonis korduste põhjal. See on üsna tüüpiline õppimisprotsess, milles kordamine on tarkuse ema. Meedia on pikka aega pakkunud inimestele kindlat tegelikkusepilti, milles nagu seebiooperis on head ja halvad tegelased. Nüüd aga, kus usaldus meedia vastu on lõõnud kõikuma (siin on inglise keeles kaks terminit – *trust* ja *credibility*), pööravad paljud vastuvõtjad meedia pakutud märgid ümber: seda, mida meedia kujutas positiivsena, hakatakse tajuma negatiivsena, ja vastupidi. Keskerakonda on pikka aega peavoolumeedias pekstud ja nüüd on see hakanud Keskerakonda toetama.“

Poliitikute osalemisest riigiettevõtete nõukogudes

ETV saates „Foorum“ arutati 23. jaanuaril küsimust, kas Riigikogu liikmed võivad osaleda riigiettevõtete nõukogudes. Jäi mulje, et asjaosalised ja ka üldsus ei tea või ei saa aru, et Eestis pole tõelisi riigi- ja munitsipaalettevõtteid, nagu need on näiteks Soomes Riigiraudtee või Helsingi Veevarustus ja Kanalisatsioon.

Soomes on riigi- või munitsipaalettevõtte tegelikult riigi või kohaliku omavalitsuse koosseisus olev eelarveline asutus, mis toimib üldsuse huvides ja võtab kulutuste katteks oma teenuste eest tasu. On selge, et selliste ettevõtete nõukogudes on poliitikutel oma koht.

Eestis on majandustegevusega tegelevate asutuste loomine riigi ja kohalike omavalitsuste koosseisus välistatud, ning seetõttu pole meil teadupärast olemas ühtki tõelist riigi- või munitsipaalettevõtet ega ka poliitikute osalemise probleemi nende nõukogudes.

Eestis on olemas vaid riigi või omavalitsuste omanduses või kaasomanduses olevad äriühingud – aktsiaseltsid ja osahingud. Need toimivad äriseadustiku alusel, esmaseks eesmärgiks omanikele kasumi tootmine. Muude, sealhulgas ühiskondlike ja poliitiliste huvide järgimine vaid segab põhieesmärgi täitmist. Äriühingute nõukogude koosseis on omanike määrata, ning on loomulik, et nad teevad seda ennekõike ärihuvidest lähtudes. Poliitikute osalemine äritegevuses aga on omaette probleem. Paljudes maades on see täiesti keelatud.

Heino Levald

Tuiksoo: potipõllundus võib olla, maaettevõtlus peab olema

Viimasel ajal on märgata, et isamaaliku põllumajandusministri Seederi juhtimisel on hakatud rohkem rääkima sellest, et igauks võiks maal kas või kodus nokitseda midagi purki panna või väheses koguses toota ja siis laetada jm üritustel müüa.

Kas see ongi nüüd uus suund riigi maatootmispoliitikas – nagu naturaalmajandus? Riigikogus toimus hiljuti EL ühise põllumajanduspoliitika arutelu. Kesknädal küsis

maaelu komisjoni liikmelt Ester Tuiksoolt, kas peamegi nüüd kõik hakkama potipõllumeesteks nagu nõukogude ajal suvilates? Tuiksoo ütles, et maaelu arengukava koostamisel tuleb siiski arvestada Eesti põllumajanduse konkurentsivõime tugevdamisega EL-s. Ta rõhutas eriti töökohtade loomise vajadust. „Uue perioodi investeeringute poliitika eesmärgiks peab olema maaettevõtluse arendamine ning töökohtade kindlustamine maapiir-

kondades. Just seetõttu peab investeeringute toetamisel lähtuma põllumajandusettevõtete pikaajalisest konkurentsivõimest ja majandusnäitajatest. Enamus investeeringutoetusi tuleb suunata elujõulistele ettevõtetele.“

Tuiksoo lisas, et mõistlik oleks ka põllumajanduses kasutatava kütuse aktsiisi langetada, mis vähendaks kulusid ligi 10 miljoni euro võrra aastas. Riik peaks oma põllumeeste eest rohkem seisma. *Kn*

Terane mõte

MARX:

„Olukord on hull seetõttu, et riigieelarvest ainult ca 4,5 miljardit eurot on maksulaekumine, ülejäänud on abiraha ca 27%... Siit järeldub, Eesti ei ole jätkusuutlik. Kui me vaatame võlakoormust tervikuna, siis see on ca 125% SKP-st, ehk Eesti on Kreeka... Varimajanduse tähtsus on siin veel elavatele inimestele oluline... Teisisõnu, riigina on Eesti läbi kukkunud ja on ainult lähiaja küsimus, millal see jootrahana läheb käiku.“

Kommentaar blogis *vabariigi värk* 21. jaanuaril.

Jääkelder kaaperdab Riigikogu ülesandeid

Praegune Eesti Vabariigi põhiseadus on nii vildakalt koostatud, et rahvas, kelle jaoks see põhiseadus kui kõige üldisem käitumisnormide kogum on tehtud, on sellest praktiliselt välja jäetud.

ANDO LEPS
õigusteaduse
doktor

Kehtiva põhiseaduse paragrahvi 56 kohaselt: “Kõrgemat riigivõimu teostab rahvas hääleõiguslike kodanike kaudu: 1) Riigikogu valimisega; 2) rahvahääletusega.”

Seega rahvas kui suverään on lihtsalt lükatud kraavi. Olgu märgitud, et kehtiva põhiseaduse koostasid nn isamaalised jõud, kellel puudusid elementaarsed teadmised õigusteadusest. Ja täna, nn jääkeldri-ajastul, me oleme samasuguses olukorras kui 1992. aastal.

Õigusteaduslik ettevalmistus on puudulik

Lugupeetud Jääkeldri-asutajad Olari Koppel, Ahto Lobjakas, presidendi õigusnõunik Ülle Madise ja president Toomas Hendrik Ilves jmt, koos kõrvõimalikest sotsidest “abistajate ja kiibitsetajatega” (muide, sotsid ridades pole ühtegi tõsiseltvõetavat õigusteadlast) tormavad keskjal eksisteerinud Novgorodi vabariigi (1136–1478) eeskujul – selle kõrgeim võim oli veetše – lagedale platsile, andmata endale aru, et tänapäeval niimoodi ei käituta, kuna on olemas parlamendid (meil Riigikogu).

Jääkelder sai võimalikuks ainult seetõttu, et eel-nimetatud isikutel puudub korralik õigusteaduslik ettevalmistus (kui seda üldse on). Seda tööka kinnitab kujukalt õigusteadlase Lauri Mälksoo väide president Ilvese 14. jaanuari Postimehes ilmunud usutluse kohta (vt. Ilves: “Eesti mured on julgeolekukesked”). Mälksoo oma väga viisakast sõnaseadmisest näitab presidendi rumalust õigusteadust puudutavates küsimustes ja kirjutab järgmist: “President Ilvese viidatud USA osariigid, kuigi “States” kohaliku konstitutsiooniõiguse mõistes, pole paraku üldsegi riigid rahvusvahelise õiguse tähenduses.” (Postimees 16.01.2013 “ELi föderalismi ideest ja Eesti huvidest”) Sic!

Viimased uudised räägivad sellest, et Jääkelder ja Rahvakogu on „organiseeritud“ riigi rahadega. Nimelt on riik on eraldanud 290 000 eurot maksumaksja raha presidendi kantslei reapaelt. Vaat sulle rahvaalgatus?! Järelikult see Jääkeldri-jama on hakanud peale valetamise, varjamise ja vassimisega; seda eelkõige president Ilvese, Olari Koppeli jt poolt.

Esiteks. Eesti Vabariigi president ei tohi soosida ühtegi erakonda, sest ta ise peab olema erakonnaväliline tegelane. Kuid on selgelt näha, et ta soosib sotse, olles varem ise olnud sots. Siinkirjutajale tundub presidendi käitumise järgi, et ta on ka täna teatud „eluvaldkondades“ sots. Teiseks. Kehtiva põhiseaduse paragrahvi 78 järgi ei oma president õigust mingisuguse “rahvakogu” kokkukutsumiseks ja, mis veelgi olulisem, selle rahastamiseks. Siin on tegemist ilmselge võimuliidusega, mis juriidilises keeles võib tähendada (ja ilmselt tähendabki) korruptsiooni (vt. nt 27. jaanuari Delfist Andres Raidi artiklit „Kogu tõde rahvakogust! Riigi rahaga ju hauakaevajat endale ei ehitata”).

1920. aasta põhiseadusest

Vaatame, kuidas oli Jääkeldri seinast-seina temaatika lahendatud Eesti Vabariigi 1920. aasta põhiseaduse (seda peeti tollal maailma kõige demokraatlikumaks) peatükis III, alapalkkirjaga “Rahvast”:

§ 27. Riigivõimu kõrgemaks teostajaks Eestis on rahvas ise oma hääleõiguslike kodanikkude näol. Hääleõiguslike kodanike kohal, kes on saanud kaksikümne aastat vanaks ja on olnud vahetpidamata vähemalt ühe aasta Eesti kodakondsuses.

§ 28. Hääleõiguslikud ei ole kodanikud: 1) kes seaduslikult korras on tunnistanud nõdra- või hul-

lumeelseks ja 2) pimedad, kurtummad ja pilla-
jad, kui nad on eestkostmise all.

Hääleõigusel jäetakse ilma mõned liigid kuritegijaid Riigikogu valimise seaduse põhjal.

§ 29. Rahvas teostab riigivõimu: 1) rahvahääletamise, 2) rahvaalgatamise ja 3) Riigikogu valimise teel.

§ 30. Iga Riigikogu poolt vastuvõetud seadus jääb väljakuulutamata kahe kuu kestes tema vastuvõtmise päevast arvates, kui seda nõuab kolmas osa Riigikogu seaduslikust koosseisust. Kui selle aja jooksul kaksikümneviis tuhat hääleõiguslikku kodaniku nõuab, et nimetatud seadus esitataks rahvale vastuvõtmiseks või tagasilükkamiseks, siis oleneb pärastine väljakuulutus rahvahääletuse tagajärgedest.

§ 31. Rahvaalgatamise korras on kahelkümnelviiel tuhandel hääleõiguslikul kodanikul õigus nõuda, et seadus antakse, muudetakse või tunnistatakse maksuvõetaks. Sellekohane nõudmine antakse väljatõttatud seaduseelnõuna Riigikogule. Riigikogu võib eelnõu seadusena välja anda või tagasi lükata. Viimasel juhul pannakse eelnõu rahvale ette vastuvõtmiseks või tagasilükkamiseks rahvahääletamise korras. Tunnistab rahvahääletusest osavõtjate enamus eelnõu vastuvõetaks, omandab ta seadusliku jõu.

§ 32. Kui rahvas lükkab tagasi Riigikogu poolt vastuvõetud seaduse või võtab vastu Riigikogu poolt tagasilükatud seaduse, kuulutatakse välja uued Riigikogu valimised, mis võetakse ette hiljemalt seitsekümneviis päeva pärast rahvahääletamist.

§ 33. Rahvahääletused sünnivad Riigikogu juhatajuse ülalvalvel. Rahvahääletamise alused ja kord määratakse eriseaduses.

§ 34. Rahvahääletamisele ei kuulu ega või rahvaalgatamise teel otsustamisele tulla eelarve ja laenude tegemine, maksuseadused, sõjakuulutamise ja rahutegemine, kaitseseisukorra väljakuulutamise ja lõpetamine, mobilisatsiooni ja demobilisatsiooni väljakuulutamise, samuti ka lepingud võõraste riikidega.

Rahvaalgatuse mõiste lisatagu põhiseadusesse

Miks jäeti 1992. aasta põhiseadusest välja “rahvaalgatus”? Kas rumalusest? Kindlasti mitte, vaid kartusest, et see võib saada saatuslikuks end rahva eliidiks kujutlevatele tegelastele, sest 1920. aasta põhiseaduse paragrahvi 32 kohaselt võidi teatud tingimustel kuulutada välja uued Riigikogu valimised. Ja siia see „jääkeldri-koerakene“ ongi maetud, ilma igasuguste lahkunud kiitvate sõnadeta ja orkestrita.

Mida oleks vaja Riigikogul teha? Täna oleks Riigikogul vaja lisada vaid kehtiva põhiseaduse paragrahvi 56 punktina kolm: **rahvaalgatus**. Jääkeldri venepärase kamarilja (kamarilja on valitsejate mõjutav intriigantide klikk – Toim.) sisu on ju ainult kehtiva põhiseaduse täiendamine mõistega “rahvaalgatus”.

Jääkeldri algatusest tulenevalt tahetakse täna, mingisugusel “pimedal” moel leida viisada inimest, kes oleks nõus “võtma üle” Riigikogu poolt tehtava töö. Kas see on anekdoot või väikene nali? 1920. aasta põhiseadus rääkis kahekümne viie tuhande inimese allkirjast (tollane ja tänane Eesti rahvaarv on võrreldavad suurused), siis viisada huupi valitud isikut on ikka liiga “lahja” värk küll.

Meedias on levinud väide, nagu oleks Riigikogu põhiseaduskomisjoni esimees õigusteadlane Rait Maruste kuidagi skeptiline jääkeldriliste “asjaajamiste” suhtes. Saan Maruste murest täiesti aru, sest tema on pikka aega olnud tegev riigioiguslike küsimustega ja loomulikult saab aru „jääkeldrisse“ teatud isikute kokkukutsumise mõtetuses (vt. näiteks: Taasvabanenud Eesti põhiseaduse eellugu. // Eesti Akadeemiline Õigusteaduse Selts. Tartu, 1997).

Lõpetuseks soovin öelda: tänases Eesti Vabariigis ei tohi asju ajada nii nagu seda tehti kesk- aegses Novgorodi veetšes!

USA presidendi valimine on ajalooline sündmus, millest suurem võib olla vaid tema tagasivalimine. Barack Hussein Obama nime ja tähendust teatakse õige mitmel põhjusel peast kindlasti ka paarisaja aasta pärast. Seepärast pole liigne meenutada ta esimese valitsemisperioodi saavutusi ja ka ebaõnnestumisi ning tähele panna alles alanud teise ametiaja plaane ja väljavaateid.

ENN EESMAA
Riigikogu väliskomisjoni
aseesimees

Ameerika unistuse tumbledanahaline kehastus Barack Obama, keda enne esimest kandideermist demokraatide presidendi kandidaadiks isegi ta oma erakonnas vähased tundsid, sõna otseses mõttes tuli, nägi ja võitis oma kuulsaid rivaale Hillary Clintonit ja Joe Bidenit. Barack Obamale mõjus soodsalt see, et USA kodanikul on muutunud tunduvalt rohkem, kui nende riik. Tumedanahalise mehe valisid üksmeelselt presidendiks afroameeriklased, kellele selles riigis kuulubki tulevik, mis algab rahvastiku enamuse saavutamise juba eelmise aasta pärast. Obamale kuulus ka enamiku latiinode ja aasialaste, samuti noorte valijate poolehoid. Teadupärast käisid just nende rahvarühmade esindajad tavaliselt haru- harva valimas.

USA on aastaid elanud üle oma võimete

Obama lubas muutusi, mida on alati kergem lubada, kui täide viia. Ja ega ta oma peamisi eesmärgi täita ei suutnudki. Seepärast arvasid paljud, et majanduses väga vähe saavutada suutnud president jääb Mitt Romney'le alla. Tõepoolest, töötus mitte ei vähenenud, vaid kasvas nelja aastaga. Lubadustest hoolimata kasvavad ka USA välisvõlg ja kaitsekulutused. Üha raskem oli kokku leppida järgmise aastate riigieelarveis. Alles see ju oli, kui maailm jälgis hinge kinni pidades Barack Obama püüdlusi ära hoida riigi lange- mist eelarvekuristikku.

USA on aastaid elanud üle oma võimete. Täna on maailma majandusliidril on aga raske tegelikult hädatarvilike maksutõusude kaudu puudujääke kahandada, sest rahavoogude vähenemine mõjaks riigi majandusele pärssivalt. Nagu mäletame, jõudsid demokraadid ja vabariiklased isegi kompromissotsuseni, võttes vastu „Ameerika maksumaksja leevenduse seaduse“. Loomulikult on see vaid esmaabi, mille edukus sõltub edasistest finantsravist. Kuigi patsient riigi ja rahva näol on tõrges ning isegi presidendil pole kõike võimalik teha nii,

Täna on maailma majandusliidril on aga raske tegelikult hädatarvilike maksutõusude kaudu puudujääke kahandada, sest rahavoogude vähenemine mõjaks riigi majandusele pärssivalt.

seadus esimest korda turvatunde oma tuleviku suhtes. Niisama palju on aga neid, kelle arvates see 2010. aastal alla kirjutatud seadus kuulub Barack Obama suuremate vigade hulka.

Euroopa ja US

Kaks aastat tagasi 9. märtsil demonstreeris vabakutseline tarkvaraarendaja Paavo Pihelgas Eesti Televisiooni „Pealtnägija“ saates, kuidas valimistel interneti teel antud e-häält on raskusteta võimalik mitte üksnes tõkestada (antud e-hääli ei jõua kohale), vaid ka muuta – „sobivama“ kandidaadi kasuks.

REIN RUUTSOO
MTÜ Ausad Valimised
juhatuse liige,
Tallinna Ülikooli professor

Kuigi parempopulistlikud parteid koos nende kontrolli all oleva meediaga üritasid saates näidatud naruväärastada, on diskussioon siiski alanud. Kuid on tähelepanuväärne, et kui Tallinna (transpordi) ühiskaarti “testitakse” siit ja seal, siis ei ole kuuldud, et võimuparteid huvitaks e-valimiste

turvalisus. Ometi on tegemist Eesti saatuse jaoks kõige tähtsama toiminguga. Miks? Kodanike veenmine e-valimiste aususes peaks olema kõigi huvides?

Ebaturvalised e-valimised välistavad demokraatia

Pihelgase esitatud kahtlusi e-hääle võimalike võltsimiste kohta pole ei Vabariigi Valimiskomisjon ega ka Riigikohus suutnud tänini hajutada. Vastupidi, e-valimiste projekti juht Tarvi Martens tunnistas ka ise, et e-hääletajate arvutite turvalisuses polegi võimalik kindel olla.

Ühtegi riiki, kus valimised pole turvalised ja läbipaistvad, ei saa pidada demokraatlikuks. Kui Eesti tahab olla demokraatlik riik, siis lisaks traditsioonilisele hääletamisele valimis- ja osakonnas peavad ka e-valimised hakkama vastama

demokraatia nõuetele. E-valimistega seonduvad probleemid pole tehnilised, vaid juriidilised. Küsimus on võimu usaldusväärsuses.

E-valimiste läbisurujad valetavad

Kui e-valimiste iga hinna eest läbisurujad väidavad, et e-hääletamine on sama turvaline kui e-pangas käimine, siis nad tegelikult valetavad. Tehes tehinguid e-pangas, jääb igast operatsioonist maha jälg. Hiljem on seda võimalik kontrollida. Kui aga inimene annab valimistel e-hääle, siis ta ei saa kunagi teada, mis moodi ta hääletas või kas tema e-hääle üldse jõudis muutmata kujul Vabariigi Valimiskomisjoni virtuaalsesse valimiskasti. Isegi Vabariigi Valimiskomisjon ei oska seda kontrollida.

E-valimiste ja IT-turvalisuse ekspert dr Barbara Simons (USA) on öelnud: “...hääle võltsimine valija arvutis on suhteliselt lihtne. Lihtsam kui internetipangas raha varastamine.” (Tänane internet ei ole e-valimisteks valmis. Tallinn, 2011, lk 39)

Iga inimene, kes arvutiga

Obama teine tulemine

Tulised väitlused Kongressis seisavad ees Nüüd, mil Barack Obamal uus ametivanne antud ja tema tseremoniaalne, kuid sisukas kõne kõigil kuulatud ja analüüsitud,

ministritega. Välisminister John Kerry, kaitseminister Chuck Hagel ja rahandusminister Jack Lew on kogemustega mehed, kelle töömaa tegususest suuresti sõltub kogu riigi

saavutamiseks nõuda valusaid kompromisse. Pealegi on presidendil kiire. Kongressi vahevalimised pole enam kaugel ja presidendi ametiaja paar viimast aastat tegeleb

Barack Obama, et õnn peab kuuluma ühtviisi kõigile. Tavalt palju tähelepanu pööras riigipea nõrgemate ja vaeste kaitsele. Ta sõnas, et palju tuleb teha laste turvalisuse tõstmiseks ja parandama peab sisserändajate olukorda. Olulised ja emotsionaalselt südamesse suunatud mõtted kõlasid kliimamuutustest tulenevate ohtude vähendamise otsustavusest. Puhta energia ning sellega seotud uude tehnoloogia vallas tahab president mõndagi korda saata. Kõik panid tähele homodele pühendatud lauseid, mis USA riigipea suust pole seni veel kordagi kõlanud. Märkimisväärset rõhku oli presidendi kõnes pandud kodanikuühiskonnale, kõigi ameeriklaste vastutuse suurendamisele oma riigi käekäigu eest. Tõsiste poliitvastasestuse nimekiril on USA-s täna ohtlikult pikk, sisaldades nii ulmeliselt suurt riigivõlga, föderaalelarve puudujääki, kavandatavat immigratsioonireformi kui ka mitmete rahvusvaheliste pinge- ja sõjakollete vähendamise vajadust.

natanud riigist käesoleva aasta jooksul välja tuua. Üsna varsti on viimne aeg tal otsustada, kuidas ja kui jõuliselt ajada Iraani-poliitikat. Pinged on kõrged Süürias. USA on ainus riik maailmas, kes suudaks leevendada olukorda Iisraeli ja Palestiina suhetes. Kindlasti on Barack Obama jaoks olulised lahendamata probleemid Põhja-Aafrikas. Jätkuvalt tuleb tegelda rahvusvahelise majanduse ja üleilmse terrorismiga. Suhted Venemaaga, kes enamiku nende probleemide lahendamisel on vähemasti ÜRO tasandil USA partner, saavad kindlasti olema ettevaatlikult konstruktiivsed, püüdes balansseerida eetika, inimõiguste ja kasulikkuse, ka kasumikkuse telgjoontel.

saadik Michael McFaul intensiivseks.

Kahe suurriigi suhete arengu võimalustest kuuleme kindlasti rohkem Barack Obama eriesindaja Tom Doniloni Moskva-visiidi järel. Siis selgub ehk täpsemini, mida Washingtonis mõeldakse positiivse agenda all suhetes Moskva ja kas selles võiks olla mingeid signaale ka Eesti jaoks. Maailma tasandil huvitub USA meie regioonist hoopis intensiivsemalt Aasia ning arabia teemadest. John Kerry rõhutas mõne päeva eest USA Hiina-poliitika tähtsust. Obama pidas vajalikuks avalikustada oma intensiivset mõtetegevust Süüria konfliktide teemal ehk, teisisõnu, kas USA peaks või võiks sekkuda relvajõul lühendamaks otsus-

AMETIVANNET ANDMAS: USA presidendil Barack Obamal seisavad ees teisel ametiajal suured väljakutsed. USA majanduslik seisund on endiselt probleemne ja ka suhted suurriikide Hiina ning Venemaaga vajavad suurt tähelepanu ja kannatlikkust. Lisaks tuleb tegeleda Lähis-Ida ja Afganistani küsimustega.

võib USA 44. riigipea kursimuutusi ta viimasel ametiajal tähele pannes eeldada presidendi tulevase otsuseid ja töösuundi. Neist osa on kindlasti seotud uute ja enamasti oma vaadete poolt teada ja tuntud

käekäik. Barack Obama kabinetil tuleb jätkuvalt arvestada, et USA Kongress on lõhestunud ning Esindajatekoda kontrollivad vabariiklased. Väitlused saavad olema tulised, mis võib presidendi tahtmise

USA juba järgmise riigipea kandidaatidega. Obama õnneks on tema reiting rahva seas praeguturvaliselt kõrge, Kongressi oma aga traditsiooniliselt madal. Inauguratsioonikõnes kuulutas

Venemaaga suhted läbi tõusude ja mõnade

Obama lubas oma ametisvannutamise kõnes uut hingamist tugevatele liitudele üle kogu maailma, mis tagaks ühiste jõupingutuste tulemusel planeedi julgeoleku ilma igavese sõjata. Tema jaoks on sellekohaseks musternäiteks Afganistan – riik, mida turvaliseks võiks täna pidada vaid hüperfantast. Ometi on USA lubanud otsustava osa oma lahingujõust sellest paljukan-

Suhted Venemaaga saavad kindlasti olema ettevaatlikult konstruktiivsed, püüdes balansseerida eetika, inimõiguste ja kasulikkuse, ka kasumikkuse telgjoontel.

Magnitski-seaduse vastuvõtmine pärssis *reset*-poliitikat, suuresti tuues Moskva vastu käiguna kaasa palju emotsioone tekitanud laste USA-sse adopteerimise keelu. Kuid kahe suurriigi suhetes võib märgata ka saavutusi. Uus START-leping on sõlmitud, viisanõuete leevendamise kokkulepe sai vajalikud allkirjad, NATO võib rentida Uljanovski lennuväebaasi militaartegevuseks Afganistanis. Suuresti tänu USA-le sai Venemaast WTO liikmesriik. Dialoogi Iraani ja Põhja-Korea osas peab USA Moskva suur-

tavalt Bashar al-Assadi ajastud. Dilemma on raske, sest militaarlahendus tähendaks Teherani kinnitustel USA rünnakut ka Iraani vastu. Kindlasti väärrib tähelepanu USA Kaitseministeeriumi äsjane otsus viiekordistada riigi küberkaitsejõudusid.

USA president lubas ametisvannutamisel peetud kõnes sihikindlalt tegutseda kõigis elu ja ühiskonna valdkondades, hoolimata sellest, et täiuslikkust saavutada on raske, inimühiskonnas tegelikult võimatu.

USA kahtlevad Eesti e-valimiste turvalisuses

vähegi on kokku puutunud, teab väga hästi, et internetis levivad kõikvõimalikud viirused ja muu pahavara. Arvutitesse on küll paigaldatud

misel oma lemmikkandidaadi poolt, muudab viirus selle hääle endale kasuliku kandidaadi hääleks, ning valija tahe ei lähe lihtsalt arvesse.

ole mitte? Kas need on vähem demokraatlikud riigid? Või vastupidi – vastutustundlikumad demokraatiad?! MTÜ Ausad Valimised ja Tallinna linn on koostöös teinud mitu projekti, mille eesmärgiks on tõsta linnakodanike teadlikkust ühiskondlikel teemadel. E-valimistega seonduvaid probleeme on palju. Õige pea saavad tallinlased kuulata Briti autoriteetset teadlast Jason Kitcat'i (vt kõrvalolevat kuulutust! – Toim.). Ta tuleb siia Avatud Õiguste Rühma (*Open Rights Group*) kaudu kui silmapaistev digitaalsete õiguste eest võitleja. Ta on väga kriitiline e-valimiste ja elektroonilise hääletugemise demokraatlikkuse suhtes. Kitcat on digitaalõiguslane ning oma ala – elektroonilise hääletamise ja hääletugemise – tunnustatud ekspert. Seetõttu oleme ta kutsunud 1. veebruaril kell 17.30 esinema Haabersti Vaba Aja Keskusesse, et ta kõneleks, miks Suurbritannia ja teised Euroopa riigid ei pea e-valimisi piisavalt turvalisteks ja läbipaistvateks, et neid kasutusele võtta. Kõik huvilised on oodatud!

Kui e-valimiste läbisurujad väidavad, et e-hääletamine on sama turvaline kui e-pangas käimine, siis nad tegelikult valetavad. Tehes tehinguid e-pangas, jääb igast operatsioonist maha jälg. Hiljem on seda võimalik kontrollida. Kui aga inimene annab valimistel e-hääle, siis ta ei saa kunagi teada, mismoodi ta hääletas või kas tema e-hääle üldse jõudis muutmata kujul Vabariigi Valimiskomisjoni virtuaalsesse valimiskasti.

viirusetõrje, ent see on võimeline ära tundma üksnes temale teada olevaid viiruseid. Uued viirused tungivad viirusetõrjest edukalt läbi, jäädes arvutisse kenasti pesitsema. Simons on kirjeldanud, kuidas on võimalik arvutisse saata tundmatu viirus, mis ei aktiveeru enne kui valimispäeval. See tähendab, et valimispäeval ei vali mitte valija, vaid seda teeb tema eest juba viirus. Isegi kui inimene valis e-hääleta-

E-valimised ei levi kuskil mujal Kui 2001. aastal reformierakondlane Märt Rask väitis Riigikogusaalis, et kolme aasta pärast on interneti teel hääletamine Euroopas laialt levinud ja seetõttu peab Eesti kiirustama, siis 12 aastat hiljem ei ole mitte kuskil Euroopa Liidus ega mujal maailmas sellisel viisil e-valimisi kasutusel nagu Eestis. Küsimine õigusega: miks siis ei

Tule kuulama digitaalse õiguse eksperti Suurbritanniast!

Brightoni ja Hove'i linnavolikogu eesistuja **Jason Kitcat** peab eksklusiivloengu e-valimistest —

Haabersti Vaba Aja Keskuses (Ehitajate tee 109a/2, III korrus) 1. veebruaril kell 17.30

Digitaalse õiguse ekspert annab ülevaate e-hääletamise kriitikat Inglismaal ja Sotimaal ning e-hääle lugemise temaatikast üldisemalt.

Ära jäta ainulaadset võimalust kasutamata!

Kohapeal sünkroontõlge nii eesti kui ka vene keelde. Palume võimalusel eelregistreeruda e-mailil: ausadvalimised@gmail.com

Ürituse korraldaja: MTÜ Ausad Valimised ja Tallinna Linnakantseläi

Loeng „E-valimistest, ausalt!“

Paides ja Pärnus

Digitaalse õiguse ekspert Brightoni ja Hove'i linnavolikogu eesistuja **JASON KITCAT** peab loengu e-valimistest.

Tõlge eesti keelde.

Paide Kultuurikeskuses 2. veebruaril kell 12 Pärnu Keskraamatukogus 2. veebruaril kell 16

Palume võimalusel eelregistreeruda: **ausadvalimised@gmail.com**

MTÜ Ausad Valimised ja Tallinna Linnakantseläi

Tallinn 10130 Toom-Rüütli 3/5
www.kesknadal.ee

Pessimistlik muie kommenteerijalt

muigaja 2013-01-23 12:30:21

Ei kao see valitsus mitte kuhugi senikaua, kui püsib see vene ohu sündroom. Skisofreenia pidi olema ravimatu haigus, ja paistab, et paljud eestlased on haigestunud skisofreenia maniakaalsesse venelaste kartuse sündroomi. Seda eriti peale Pronksiood. Nüüd veel hirmutatakse ka Savisaarega, et kui valid tema, siis saad Putini. Ning see tapjavalitsus valitakse ikka nende maniakkide poolt tagasi. Seda sündroomi põevad ka ameeriklased. Isegi töötõu ameeriklane häälteb rikka magnaadi poolt, sest see lubab, et igast ajalehepoisist võib saada miljonär. Kõik ajalehepoisid usuvad seda ja jooksevad ajalehti müüma. Oli Tallinnaski see periood, kui linnas jooksid ajalehepoisid lausa autode vahel ristteel. Nüüd on nad kadunud, ju said neist miljonärid.

(Vt Kn 28. jaanuar – Kati Saara Vatmann: Tapjavalitsus peab kaduma!)

Trahvimisest ja „Pealtnägijast“

Hiljuti rääkis teler, et helkurita jalakäijate karistus läheb karmimaks – trahv maksimaalselt 300 eurot. Sain aru, et trahvitakse ka siis, kui käia valgustatud teel, kus jalakäijate rada on sõiduteest eraldatud mururibaga. Kardan, et isegi helkuri olemasolu ei pruugi päästa trahvist, kui politseinik võib väita, et helkur ei ole nähtav. Karmi helkurinõude asemel oleks efektiivsem vähendada piirkiirust nii, et valgustamata objekte ning helkurita narkomaane ja jookikuid jõuaks märgata.

ETV „Pealtnägijast“ saime teada, et politseinikke sunniti trahve tegema isegi siis, kui kiirusemõõtja oli taatlemata. Miks ei võida nüüd nõuda, et kõik helkurita jalakäijad tuleb üles leida? Ja kui trahve küllalt ei kogune, süüdistatakse politseinikke, et nad tööd ei tee?

Must stsenaarium: politseinik valibki välja vanu ja väeteid, kes ei jõua ära pageda, ning hakkab neid süüdistama. Kui julged end kaitsta, saad veel karistada ametiisiku solvamise eest.

Meil lähevad trahvid riigieelarvesse ja valitsus on huvitatud, et trahve oleks rohkem ja need oleks suuremad. Kuidas vaesem inimene neid maksab, praegust valitsust ei huvita. Riigikogus istuvad kuulekad kõrge sissetulekuga käsitajad ega mõtle sellele, et vaene trahvitav satub hätta. Näiteks rahvapensioni saajale on 300-eurone trahv üle mõistuse suur. Pole kuulnud, et meil võetak trahvimisel arvesse sissetulekut. Nõukogude Liidus seda tehti ja trahvid olid mõistlikud.

Lihtsalt julmuseks võib nimetada ka vanemate trahvimist, kui nende alaealsed lapsed suitsetavad. Lastevanematel on tänapäeval mõjutusvahendid nõrgad, aga koolikaaslased võivad teistega üheskoos suitsetamast keeldujat läbi kolkida. Miks mitte panna suitsetav alaealine paariks päevaks pimedasse kongi?

Olen „Pealtnägija“ saatele tänulik mitmete ohtude eest hoiatamise pärast. Sageli aga olen ka mõelnud: miks „Pealtnägijal“ ikkagi lubatakse mõningaid puudusi ja väärnähte nii kõvasti ja ägedasti paljastada? Järeldus sai selline: saadet püütakse teha rahva silmis võimalikult usaldusväärseks, et eelseisvate valimiste puhul kasutada seda opositsioonierakondade maine mahakiskumiseks. Sellist ärakasutamist sisepoliitikas oleme võinud varemgi tähele panna.

K. Raedla

Valimistel eelistused õigeaks!

Sotsid üritasid luua selgust, et kas eestlased olid olemasoleva „vabadussupi“ sisse laskumisel lollid või laisad. Kuku raadio saates „Vox populi“ ei kaldunud rahva arvamus ei „lollide“, aga mitte ka „laiskade“, vaid juba mitu inimõlv selgeks saanud „tarkade“ kasuks.

Rumal (loll), teadagi, ei saa hakama, ei tule selle pealegi, kuidas kaasmaalastel nahk karistamatult üle kõrvade tõmmata, kuidas seadusi eirata. Laisk aga asub kõigepealt raskusi kergemaks tegema – lihtsamaid mooduseid otsima, loovutades vahepealse tegutsemisruumi hoopis tarkadele.

Kartulikoortesõjad

Ehk mäletate kaasaegses kombestikus üht väga paha nähtust: iseseisva vabariigi taastamise alguses töötati süüa kasvõi kartulikoori ega märgatud küsida, kes kasvatab kartulid, kuidas ja kui paksu koorega neid koorida ning kes pärast koorimist need

loomade ette viivad... Eesmärk tundus olevat nii selge, et tegevusruum jäigi „tarkade“ meelevalda. „Koored“ muutusid nelja-, viie-, seitsme-, isegi paarikümneks. Kartulit tuli hakata kunagisse kartulivabariiki valuuta eest sisse ostma. Paldiskis ootasid vanametallilaevad „aegunud“ seadmeid, lihakombinaatide juures aga vagunid ja koormautod „mersude“ ostmise valuuta tarbeks liha... Puidu ja turba varjaveost ei hakka rääkimagi. Kolhooside ja sovhooside kartuli- ja kaalikapõldudel saagikoristust kogunud šefid osutusid asendamatuks põllumajandusspetsialistideks. Et põld eelnevat kündmist, väetamist, külmimist jne vajab, polnud nende asi – see jäi vabaturu majandada. Plats tuli ju riigist kui halvast peremehest puhastada!

Isu kasvab, moraal kõhetub

Allakäiguspiraal

Stalinlik kollektiviseerimine ja eesrindlike talupidajate küüditamine Siberi avarustesse andis esimese hoobi meie maaelu suretamiseks. Kogu oma vara „vabatahtlikult“ kolhoosile loovutamine kopikatki vastu saamata oli otsene rõõvimine. Eesti rahvas on aga visa ja töökas, ning aastatepikkuse orjamise tulemusel oli kolhoosnik lõpuks linnamehest jõukam.

Maamehe rahuliku elu lõpetas taasiseseisvumine. Härra Laar ärples luuaga: *Plats puhtaks!* Kolhoosid likvideeriti. Loomad veeti tapamajja, muu vara langes erastajate, ärastajate ja varaste kätte. Seega oligi lõpuks plats praktiliselt puhas! Kolhoosnikust sai töötatöeline. Kuna kohapeal enam tööd polnud, tuli paratamatult mujale siirduda. Tallinnas nähti oasi keset trööstitud kõrbe.

Kümned tuhanded on ajajooksul kodumaa tolmuga jalgelt pühkinud ja võõrsile läinud. Tagajärjeks on tühjenenud külad, söötis või juba võsastunud endised kultuurkõlvikud. Valitsuse senine tegevus näitab ilmekalt, et meil valitseb ajude defitsiit.

Prokuratuuri poolt inspireeritud maadevahetusprotsess on kestnud aastaid. Samal ajal neid ei häiri praeguse valitsuse tegevus maaelu väljasuretamisel. Õigusriigis oleks sellisele tegevusele ammu lõpp tehtud ja asjaosalised imetleksid rootsi kardinaid.

Mõned „tarkpead“ on teinud ettepaneku läbi viia järjekordne küüditamine, s.t lõhkuda Tallinnas edukalt tegutsevad ametkonnad ja kolida need mujale. Kogu selle kamarilja tegevuse eest peaks vastutama president. Kuna tema on pandud ametisse aga sama kamarilja poolt, siis ei vastuta ta millegi eest. Oodata tuleb järgmisi valimisi, millega saaks teha lõpu senisele korralagedusele.

Elmar Hollmann, Kärdla, Hiiu maakond

Linnadele ots peale!

Meie riigi praeguse regionaalpoliitika tagajärjel võib Eestimaalt ära kaduda veel üks linn – Põlva. Paljud selle elanikud ei soovi seda, aga tundub, et asi on juba otsustatud. 16. jaanuaril lõppes Põlvas rahvaküsitlus Põlva linna ja Põlva valla ühinemise üle. 55% küsitlusest ei soovinud linna ühinemist valla ja ühinemise poolt häältes 45% osalejatest. Küsitluse osales 426 linnaelanikku nimekirja kantud 4994 elanikust, seisab internetis kirjas Põlva koduleheküljel. (Miks oli vastanuid nii vähe?)

Rahva arvamust on küsitud ja see teada saadud, aga samas on teada antud, et sellega ei peagi arvestama. Linna- ja vallavalitsemise need funktsioonid, kes ühendamisest pooldavad, ütlevad, et „seadus on selline“. Ka toovad nad näiteks, kuidas Räpina linna ja valla ühendamisel rahvaga ei arvestatud. Seega tehakse ka Põlvas ühinemine (või ühendamine?) ära, olenemata rahva arvamusel. Imesid ilmas ei juhtu – kui poliitikut on midagi otsustanud, siis nii ka saab olema.

Kurb Põlvakas

Säästmine ausse!

Miks Riigikogu liikmete arv peab ikka veel olema 101? Oleme väike riik ja sellest ajast peale, kui see arv kinnitati, on rahvaarv tohutult vähenenud ja väheneb järjest. Ehk oleks aeg ka parlamendiliikmete arvu vähendada? Usun, et vähema hulga tulakase toime ja riigikassal oleksid riigivalitsemiskulud väiksemad.

Elvi Seppar, Haapsalu, Lääne maakond

Presidendi va liht

President T. H. Ilves andis 20. detsembril ETV-le pikema intervjuu (küsituleja Priit Kuusk). Kuna presidendi institutsioon on meie riigile tähtis ja riigi esimese mehe poolt öeldu annab suunad kätte ka allapoole, kogu rahvale, siis tekitasid Ilvese vastused mõtteid ka endisel Riigikogu liikmel, vasakpoolsele ekspoliitikul Tiit Toomسالu, kelle arvates peaks nn jääkeldri tuules ja Eesti poliitikamaastiku korramisel igaüks, kel vähegi midagi öelda, julgelt välja astuma.

TIIT TOOMسالU
ekspoliitik

Eesti riigipea heaks traditsiooniks on olnud aastalõpu-pöördumised rahva poole hindamaks lõppevat aastat. Värvikad ja soliidisusest pakatavad kõned (asjatundlike abide tekstid?) on olnud väärt süvenemist. Olen oma ühes varasemas artiklis („Presidendihärra aastapäevangeelium: kannata rõõmuga, mu rahvas!“, Kesknädal 04.03.2009) samuti üritanud avada Eesti riigi esimese mehe sõnumit rahvale. Kirjutama ärgitab ka presidendi aastalõpuintervjuu *anno* 2012.

Presidendi sõnum: „Häda pole suurt midagi!“

Mida siis Vabariigi President „ütles“ ja mida tema „mõttles“? Riigipea vastustest kumas läbi, et asjadest valesti aru – häda polevat selle Eesti asjaga suurt midagi, avalikkuse ootused „taevarahva aususele“ ehk tänapäevases slängis „poliitika läbipaistvusele“ olevat lapse-meelne lalin. Nii leidis riigipea „Silvergatse“i“ käsitledes, et arusaamatuks jäävad rahva lemmiku Meikari taotluslikud ambitsioonid („Mina ei tea, mis on ühe inimese motivatsioon“ – T. H. Ilves). Lahtiseletatult – „rahvale peale läinud“ aususe aspekt olevat tore küll, kuid kaugelki mitte esmatähtis.

„Jääkeldri“ kohtumist käsitledes soovitas riigipea kontrollitud kanalid pidi aktiivselt „auru välja lasta“ – hoiatades, et „nurin muidu meediamulki tembeldatud saab“. Värvikut lisas presidendi tõmmatud paralleel ühiskonnas valitsevast juhanliivilikust kollektiivsest masohhismist (välismaailm kiidab „väikest Eestit“, aga meie ei hinda kiitust vääriliselt). Kõlas ka väide, et Eestis polevat tööpudust, vaid on ajaloost pärandiks saadud „struktuursed probleemid“, mida saab hästi ravida EL-ist immigratsioonile uste avamisega. (Et samasuguste „struktuurseste probleemide“ lahendamiseks toodi Eestisse majandusimmigrante ka ühe teise liidu

ajal – see fakt riigipead mõtlema ei pane.) President kinnitas, et Eesti rahvaarvu katastroofiline kahanemine rahvaloenduste vahel polevat midagi tõsist (sest *anno* 2011 oli iive kogemata iseenesest tasakaalus, ja peale selle olevat valitsus tubli olnud, sündimust läbi „emapalga stimuleerides“).

Vastusest nii mõnelegi tõsisele küsimusele (näiteks: mida arvab riigipea Eesti süvenevast ääremaastumisest?) eelistas Vabariigi President kõrvale libiseda.

Meil on nüüd aega küll!

Intervjueeritav säras poliitoloogiliste keeleuendustega. Nii taastoodi Eesti poliitoloogilise leksikoni „laulva revolutsiooni“ ajast kuuluse loosung „sitta kah!“ ehk härra presidendi kõnepruugis „tulevikuväetise teema“. Seda väetist kuhjunud homseteks arenguteks hulgi just lõppenud aastal. Nimelt olevat aasta (mil vaesus süvenes ja eluheidikute armee totaalselt kasvas) andnud aega „mõtisklusteks“ enne vajalike otsuste langetamist. Riigipea viitas 1990-ndate alguse tempokale ajale, mil tuli „erastada ja ärastada“ järele mõtlemata ja aru pidamata, peaaigi et „tehtud saaks“. Nüüd, kas lihtsal inimesel näpud põhjas, olevat aeg „mõõtu võtta“ – riigimehelikult „kokkuvõtte“ likkust ilmutades.

Härra presidendi resümees kõlas: aastaks 2012 olevat selgunud vajadus natuke rohkem kaasata inimesi, nende arvamus kuulata; meil polevat enam kiire, meil ei ole tunnet, et kui kohe ei otsusta, kui kohe ei lahenda maksusüsteemi, kui kohe ei lahenda erastamisprobleemi, siis on maailmalõpp. Ridade vahelt lugedes: üheksa korda mõõtkem ja alles siis löigakem, ehk – vaesema rahva mured kaovad iseeneslikult, ja kuida sa „soomust teinud usrikastel ausalt saadud“ ümber jagama hakkad (mida mõne teise riigi juhid, vastuoksa, julgelt teha lubavad)?

Mustkunsti meistririkiks aga on kuulutada hädade põhjuseks „madal haridustase“. Kuigi üldteada on, et isegi paljudel Tallinna turumüüjatel kõrgharidus ja isegi ÜRO on tunnustanud Eesti elanikkonna harituse konkurentsivõimet kõrget taset.

Või on järjekordselt asi selles, et presidendihärrale ei meeldi „nõukaegse kõrghariduse“ kahetsusväärset kõrget taset?

Eesti on võimetu?

Kollektiivne „liivilik masohhism“, mida president eest-

na-aastaintervjuu tõlge rahvakeelde

PRESIDENDI VASTUSED: Tiit Toomasalu kirjutab, et päris kõigile küsimustele Ilves oma aastalõpuintervjuus ei vastanud. Näiteks vastusest küsimusele "Mida riigipea arvab Eesti süvenevast ääremaastumisest?" eelistas ta kõrvale libiseda. Uuel aastal on Ilves demonstreerinud hiilgavat kõrvalelibisemist VEB-fondi tohutute miljonite varastamise asjus. Küll aga mäletame presidendi suurt muret oma kampaaniajuhi Keskerakonna bürosse sokutatud kirjade pärast. Foto Vabariigi Presidendi kodulehelt

lusele omistab, ei jäta teda ennast puutumata. Väide, et oleme "liiga väike" (riigina vaid pool Kopenhaagenit; Euroopa ääremaa, mis elab vaid sedavõrd, kuhu ja kuidas liigub ümbritsev maailm, mistõttu oleme võimetud oma saatust ise korraldama) pole kaugeltki ameerikalik liberalism, mida presidentihärra kaitses majandusteoreetik Paul Krugmaniga "säutsudes". Presidendi juhtmotiiv on, et meie ei saa teha asju, mida mõni suurem teha võib. Ja ilmselt ka mitte hellitada lootust, et "suurte ja vägevate standard" väikesele Eestile sobilik on. "See tähendab, et mõni suur asi võiks jääda tegemata – kasvõi selleks, et Lihulas oleks politsei," võtab presidentihärra asjad kokku.

Kindlasti on Lihulas politseid vaja – kuid kas see ongi Eestile soovitatav ettevõtluse mastaap?

Loogilise mõttearendusena käsitleb presidentihärra ka "Euroopa äärealaks kuulutatud" Eesti asendit ühinenud Euroopa kaardil – seda ajalooliste (ida-lääne Euroopa) ning kaasaegsete (lõuna-põhja Euroopa) regionaalsete vastuolude kontekstis. Reaalsustaju peab asendama värvikas fantaasia julgemaks väita, et Eesti kõrvuti Ida-Euroopa suurima tegija Poolaga olevat "küpsed eduriigid", peaaegu skandinaavialikud heaoluühiskonnad, mis võrreldavad EL-i juhtmootori Saksamaa endaga. Enamgi veel, Saksamaale olevat tõsiseltvõetavaks naabriks mitte niivõrd Prantsusmaa, kui võrd "Ida-Euroopa tümikad", kes "Gallia kukest" (Saksamaa ajaloolisest konkurendist) vastutustundlikumad. Härra presidentile pole ilmselt meele järgi see, et Prantsusmaa sotsialistid president ähvardab

kohalike miljonäride kasumite kallale minna. Äkki oleks sellist "euroopalikku solidaarust" vaja ka Eestile? Monopolist Eesti Energia juhi Sandor Liive palganumber püsib ju "rahvustoiduna" igapäevaselt meie avalikkuse keelel ja meelel.

Enne ja pärast sõda
Lõpuks võtab riigipea ette võrdlusuonte tõmbamise sõjaeelse ja taasiseseisvumisjärgse Eesti Vabariigi arengute vahel ning jõuab jahmatava tulemuseni – oleme soomlastest naabritega juba ühe pulga peal. Meie riigipea kuulutab, et me oleme jõudnud Soome tase-

TIIT TOOMASALU: "Tuleb välja, et kommunismist küll põgeneti, aga rahvas unustati."

mele, aga see ei rahulda meid enam, sest tahame olla veelgi kaugemal! Et olevat sobiv aeg mõelda, mida oleme ära teinud, kas on nii halb? Et kas on nii, et kui sa ütled, et ei ole nii halb, siis sa olevat Reformierakonna ripats?

Arusaamatuks jääb, et millegipärast hääletavad eestlased sellises heaoluriigis "jalgadega" ja eelistavad Soomet nii tänase kui ka homse "kindlustunde koduna" Eesti poliitilises marionetteatris osalemise asemel.

Mida toob tulevik?

Rääkides elanikest tühjaks jooksva Eesti tulevikuülesannetest on president retooriline ja leiab, et polegi midagi erilist saavutada – kõige tähtsam olevat juba tehtud. Selles liitudes, et "oleme Nõukogude Liidust välja ja kommunismist eemale saanud, oleme selle edukalt läbi

teinud". Ta kutsub üles nüüd keskenduma sellele, mis jäi tegemata vahepeal.

Mis siis vahepeal tegemata jäi, kui rahvas riigist põgeneb? Tuleb välja, et kommunismist küll põgeneti, aga rahvas unustati. "Peltsebuli" (s.t kommunismisaatanat) välja ajades unustasime, mistarvis seda üldse tehti. Tulemus – saime 1944. a. vapustuse aegse emigratsioonilaine.

Mida on vaja teha, et sotsiaalseid lõhesid vähendada? Mida saame teha, et elu maal oleks kestlikum? Vaatamata soovitusetele siseriiklikult mõtlema hakata, ei käi härra president kuidagi oma sõnade järgi, vaid

puhub jätkuvalt ääsi alla tuld jätkamaks "kunagistest kommunistlikest peltsebulidest" putinlikeks vene peltsebulideks moondunute vastasseisu naaberriiigiga. Küll piirlepingu, küll Nord Streami gaasitrassi, küll "Euroopa-usu" temaatikat interpreteerides.

Peltsebul tulebki välja ajada, seda küll. Lahtiseks jääb: kelle huvides? Kindlasti ei ole see Eesti siseriiklikes huvides. Naabreid ei valita, ja aastavahetus ise juba näitas, millist reaalselt turumajanduslikku efekti võiks Eestile anda kasvõi suure naabri turistidhordid. Põlvkond, kes meile kinkis laulva revolutsiooni, oskas ridade vahelt lugeda. Kas see anne põlvkonniti ka edasi elab? Et saaks ikka aru, mida ja kellele riigi esimene mees kirjutab ja räägib.

Jaanuar, 2013

TALLINNA TV 4. - 10. veebruar

ESMASPÄEV, 04.02

06:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
06:15 Aleksei Turovski lood, 21*
06:45 Kaameraga Hiinas*
07:15 Ameerika eestlased, vol 2*
07:45 Pärast tunde*
08:15 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
08:30 Itaalia miniseriaal. Kodu täis peegleid 2/2*
10:10 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
10:25 Terve tervis*
10:55 Inimese mõõde*
11:25 Ühistegevuse pooltund*
11:50 Aleksei Turovski lood, 21*
12:20 Kaameraga Hiinas*
12:50 Ameerika eestlased, vol 2*
13:20 Hingelt tugevad*
13:50 Info TV
15:25 Terve tervis*
15:55 Sügispealinn*
16:20 Pärast tunde*
16:50 Ühistegevuse pooltund*
17:15 Draamaseriaal. Armuleek 16/305
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Kaming suun - TTVs tulekul...
18:40 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 20/145
19:00 TÄNA. Lühiuudised
19:05 Keelatud armastus. Otse südamesse jätkub
19:30 Pealinnapilt
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 Krimiseriaal. Nero Wolfe 5/8
21:00 TÄNA. Lühiuudised
21:05 Krimiseriaal. Nero Wolfe jätkub
22:00 TÄNA. Lühiuudised
22:05 Krimiseriaal. Nero Wolfe jätkub
22:20 Draama. Tuukrikell ja Liblikas
00:15 TÄNA. Uudised*
00:45 Kaming suun - TTVs tulekul...*
01:10 Pealinnapilt*
01:40 Draamaseriaal. Armuleek*
02:25 TÄNA. Uudised*
02:55 Draama. Tuukrikell ja Liblikas (Prantsuse/USA, 2007)*
04:50 Info TV

TEISIPÄEV, 05.02

06:00 TÄNA. Uudised*
06:30 Kaming suun - TTVs tulekul...*
06:55 Pealinnapilt*
07:25 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 20/145*
08:10 TÄNA. Uudised*
08:40 Draamaseriaal. Armuleek*
09:25 TÄNA. Uudised*
09:55 Krimiseriaal. Nero Wolfe 5/8*
11:35 Kaming suun - TTVs tulekul...*
12:00 Draama. Tuukrikell ja Liblikas (Prantsuse/USA, 2007)*
13:55 Info TV
14:35 Korvpall*
16:20 Kaming suun - TTVs tulekul...*
16:45 Pealinnapilt*
17:15 Draamaseriaal. Armuleek 17/305
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Teeme ise
18:40 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 21/145
19:00 TÄNA. Lühiuudised
19:05 Keelatud armastus. Otse südamesse jätkub
19:30 Linnaosa lood
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 Draamaseriaal. Peaminister 5/14
21:00 TÄNA. Lühiuudised
21:05 Draamaseriaal. Peaminister jätkub
21:30 Vaba mõtte klubi
22:00 TÄNA. Lühiuudised
22:05 Vaba mõtte klubi jätkub
22:35 Dokumentaalfilm. Mitte ainult mäng (USA, 2008)
00:20 TÄNA. Uudised*
00:50 Teeme ise*
01:15 Linnaosa lood*
01:45 Draamaseriaal. Armuleek*
02:30 TÄNA. Uudised*
03:00 Vaba mõtte klubi*
04:00 Info TV

KOLMAPÄEV, 06.02

06:00 TÄNA. Uudised*
06:30 Teeme ise*
06:55 Linnaosa lood*
07:25 Draamaseriaal. Keelatud armastus.

08:10 Otse südamesse 21/145*
08:40 TÄNA. Uudised*
09:25 Draamaseriaal. Armuleek*
09:55 Draamaseriaal. Peaminister*
10:45 Vaba mõtte klubi*
11:45 Nõukogude Eesti 1961*
12:00 OTSE: LV Pressikonverents
12:30 Teeme ise*
12:55 Linnaosa lood*
13:25 Info TV
15:25 Draamaseriaal. Peaminister 5/14*
16:15 Vaba mõtte klubi*
17:15 Draamaseriaal. Armuleek 18/305
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 LV Pressikonverents*
18:40 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 22/145
19:00 TÄNA. Lühiuudised
19:05 Keelatud armastus. Otse südamesse jätkub
19:30 Meedia keskpunkt
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 BBC draamaseriaal. Pärast surma 5/14
21:00 TÄNA. Lühiuudised
21:05 BBC draamaseriaal. Pärast surma jätkub
21:25 OTSE: Tallinn 24
22:00 TÄNA. Lühiuudised
22:05 OTSE: Tallinn 24 jätkub
22:20 Linn ja muusika
22:50 Draama. 20 ööd ja vihmane päev
00:15 TÄNA. Uudised*
00:45 Meedia keskpunkt
01:15 LV Pressikonverents*
01:40 Draamaseriaal. Armuleek*
02:25 TÄNA. Uudised*
02:55 Tallinn 24*
03:45 Linn ja muusika*
04:15 Info TV

NELJAPÄEV, 07.02

06:00 TÄNA. Uudised*
06:30 LV Pressikonverents*
06:55 Meedia keskpunkt*
07:25 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 22/145*
08:10 TÄNA. Uudised*
08:40 Draamaseriaal. Armuleek 18/305*
09:25 TÄNA. Uudised*
09:55 Tallinn 24*
10:45 BBC draamaseriaal. Pärast surma 5/14*
11:35 Linn ja muusika*
12:05 Koolitants 1/18*
12:55 LV Pressikonverents*
13:20 Meedia keskpunkt*
13:50 Info TV
15:25 Linn ja muusika*
15:55 Meedia keskpunkt*
16:25 Tallinn 24*
17:15 Draamaseriaal. Armuleek 19/305
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Päevakava
18:40 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 23/145
19:00 TÄNA. Lühiuudised
19:05 Keelatud armastus. Otse südamesse jätkub
19:30 Tallinlase tarbeks
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 Dokumentaalfilm. Netiseks - süütu lõbu
21:30 BBC krimiseriaal. Surm Paradiisis 5/8
22:00 TÄNA. Lühiuudised
22:05 BBC krimiseriaal. Surm Paradiisis jätkub
22:30 Maatriks*
23:15 Vaba mõtte klubi*
00:15 TÄNA. Uudised*
00:45 Päevakava*
01:10 Tallinlase tarbeks*
01:35 Draamaseriaal. Armuleek*
02:20 TÄNA. Uudised*
02:50 Vaba mõtte klubi*
03:50 Maatriks*
04:35 Info TV

REEDE, 08.02

06:00 TÄNA. Uudised*
06:30 Päevakava*
06:55 Tallinlase tarbeks*
07:20 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 23/145*
08:05 TÄNA. Uudised*
08:35 Draamaseriaal. Armuleek*
09:20 TÄNA. Uudised*
09:50 Dokumentaalfilm. Netiseks - süütu lõbu*
10:50 BBC krimiseriaal. Surm Paradiisis 5/8*
11:45 Maatriks*
12:30 Vaba mõtte klubi*
13:30 Tallinlase tarbeks*

13:55 Info TV
15:40 Päevakava*
16:05 Tallinlase tarbeks*
16:30 Maatriks*
17:15 Draamaseriaal. Armuleek 20/305
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Oma Valitsus
18:40 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 24/145
19:00 TÄNA. Lühiuudised
19:05 Keelatud armastus. Otse südamesse jätkub
19:30 Mina, tallinlane
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 Kultuurimeeter
21:00 TÄNA. Lühiuudised
21:05 Linnaliiklus
21:35 ZDF ja Rootsi põnevuseriaal. Arne Dahli "Tee tippu" 1/2
22:00 TÄNA. Lühiuudised
22:05 Arne Dahli "Tee tippu" jätkub
23:10 Tallinn 24*
00:00 TÄNA. Uudised*
00:30 Oma Valitsus*
00:55 Mina, tallinlane*
01:25 Draamaseriaal. Armuleek*
02:10 TÄNA. Uudised*
02:40 Kultuurimeeter*
03:10 Linnaliiklus*
03:40 Tallinn 24*
04:30 Info TV

LAUPÄEV, 09.02

08:00 TÄNA. Uudised*
08:30 TeVeKe. Multifilm
08:40 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 24/145*
09:25 TÄNA. Uudised*
09:55 Draamaseriaal. Armuleek*
10:40 TÄNA. Uudised*
11:10 Kultuurimeeter*
11:40 Linnaosa lood*
12:10 Linnaliiklus*
12:40 Linn ja muusika*
13:10 ZDF ja Rootsi põnevuseriaal. Arne Dahli "Tee tippu" 1/2*
14:40 Peterburi - Tallinn
15:10 Info TV
15:55 TeVeKe. Multifilm*
16:05 Linnaliiklus*
16:30 Kultuurimeeter*
17:00 Linn ja muusika*
17:30 Linnaosa lood*
18:00 Kaameraga Hiinas
18:30 Aleksei Turovski lood
19:00 BBC loodussari. Meie erilised loomad
19:30 Keskkonnatalv
20:00 TÄNA. Uudised
20:15 Itaalia miniseriaal. Ameerika tüdruk 1/2
22:00 Kas tohib?
22:30 Pillimeeste klubi
23:30 Peterburi - Tallinn*
00:00 TÄNA. Uudised*
00:15 Kaameraga Hiinas*
00:45 Aleksei Turovski lood*
01:15 Keskkonnatalv*
01:45 TÄNA. Uudised*
02:00 Kas tohib?*02:30 Pillimeeste klubi*
03:30 Info TV

PÜHAPÄEV, 10.02

08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 TeVeKe. Multifilm
08:25 Aleksei Turovski lood*
08:55 TÄNA. Uudised*
09:10 BBC loodussari. Meie erilised loomad*
09:40 Keskkonnatalv*
10:10 Kas tohib?*10:40 Itaalia miniseriaal. Ameerika tüdruk 1/2*
12:20 Helsinki - Tallinn
12:45 Teeme ise*
13:10 Tallinlase tarbeks*
13:35 Pillimeeste klubi*
14:35 EMV standardantsudes 2013, 1. osa
15:00 Pühapäevatee
16:00 Koolitants 2/18
16:50 Terve tervis
17:15 Draamaseriaal. Peaminister 5/14*
18:05 BBC ajalooline film. Britid 4/7
18:55 OTSE: Korvpall
20:45 Itaalia miniseriaal. Ameerika tüdruk 2/2
22:25 Suured helid. Orelifestival
2012. Suur oreliöö Nigulistes 2/2*
23:50 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
00:05 Terve tervis*
00:30 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
00:45 Helsinki - Tallinn*
01:10 Pühapäevatee*
02:10 Korvpall*
04:00 Info TV

Nädala juubilar ANDRES KOLLIST 65

Ei ole kerge kirjutada täna, 30. jaanuaril sünnipäeva pidavast mehest, kes on jõudnud palju. Formaalselt on ju temalgi enamik elutegevusest kirjjas kõikvõimalikel kodulehtedel, leksikonides, elulookirjeldustes, intervjuudes.

Andres Kollist on Tartu Ülikooli haridusega keemik. Lõpetanud 1971. aastal ülikooli, oli ta hilisem tegevus seotud Teaduste Akadeemia instituutidega. Tõhusam teadustöö edenes Keemia Instituudis, mis andis häid tulemusi ja tõi tunnustusi. Nii sai ta ELKNÜ teaduspreemia, mille headust kinnitasid teaduskorrufeed akadeemikud Endel Lippmaa ja Viktor Palm, ning pälvis 1985. aastal koos kolleegidega vabariigi teaduspreemia. Punavetikatega seotud uurimistöö eesmärk oli panna alus agarooši tootmisele ja valmistada uurimistöödes vajalikke biosorbente.

Andres Kollisti uurimistöö ei jäänud laboratooriumi seinte vahele. Eksperimentide jaoks tuli „toorainet“ koguda ekspeditsioonidel. Enamik ekspeditsioone sai korraldatud Kaug-Põhja. Kuid mitte ainult sinna – mitu uurimisreisi viisid Kollisti Ohhoota, Jaapani, Araali, Kaspia ja Mustale merele ning Vaiksele ookeanile. Kodusele Läänemerele muidugi ka.

1980. aastal toimus VI Eesti noorteadlaste ekspeditsioon, mille ülemaks oli Andres Kollist ja mida võis lugeda meie noorteadlaste kaugekspeditsioonide 20. aastapäeva tähistamiseks. Esimene noorteadlaste ekspeditsioon toimus 1960. aastal Kamtšatkale (selle ülemaks oli Lennart Meri); Kollisti juhitud ekspeditsioon tegutses Tšukotkal.

Nii nagu varasemadki noorte teadlaste ekspeditsioonid, andis ka Tšukotka-reis rohkelt materjali edaspidisteks töötlusteks. Mida aga niisugustes rasketes tingimustes ette võetud uuringute oluliseks väärtuseks tuleb lugeda, on noorte inimeste kogemused ja avardunud silmaring, täiuslikum maailmatunnetus ja väärtushinnangud. Kõik see, mis loob aluse edaspidiseks elus hakka saamiseks.

Kas tema mitmekülgsus on päritud või omandatud? Küllap on hea pärilikkus olnud viljakas keskkond omandatud kogemuste tegudeks realiseerumisel. Teadusuuringud on sedasorti rikka sisuga inimese üks tahk. Ühiskondlik aktiivsus, tegevus ühiskonna heaks, tulevase ühiskonna eesmärkide visa taotlemine ja vastuolud selles on need tahud, mis aja möödudes kujunevad arvestatavaks. Need taotlused ei ole teadusartiklid, kus ühe töö

lõppedes saad alustada uut, tuginedes eelmise tulemustele ja kandes nende eest täit vastutust. Ühiskonnale suunatud tegevus, tihti poliitiline, pole individuaalne looming. Selles

arvukalt komponente, mille väärtusi ei ole alati võimalik mõõta ega kohe hinnata. Andres Kollistil jätkus riigimehelikkust ja kaaluvat lähemist poliitiliste riskide hin-

damisel. Ta oli Eesti Rahvarinde tegevuses aktiivne poliitiliste reformide kavandamisel. Eesti taasiseseisvumise protsessidest võttis Kollist osa nii Tallinna linnavolikogu liikme kui ka Migratsiooni-komitee esimehena ning Kodakondsus- ja Migratsiooni-ametite peadirektorina. Juubilar oli Euroopa Liidu Parlamentaarse Assamblee Migratsiooni-komitee ja selle büroo liige. Ta oli ka üks nendest, kes tegeles Eesti ID-kaardi kontseptsiooni väljatöötamisega. Teda on korduvalt valitud Tallinna linnavolikogusse, kus on tulnud täita erinevaid ülesandeid, sealhulgas ka keskkonnamisjonini esimehena. 2003. aasta lõpul Andres Kollist valiti Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu direktoriks, kellena töötab tänaseni. See ametikoht annab võimaluse kaasa rääkida teadusraamatukogude ja teadusvaramu kujundamisel Teadusraamatukogude Nõukogu liikme ja esimehena. Kollist on olnud tegev õppejõuna ja kõrgharidustegevuse administraatorina. Praegu on ta Tallinna Ülikooli senati liige. Juubilar edasipüüdlikkust tõendab kandideerimine rektori ametikohale. Teadlaste elu ei piirdu ainult uurimistööga.

Teadussaavutused vajavad selgitamist, erinevate teadusalade esindajad võivad ühis-tegevust leida teadlaste organisatsioonides. Nii on Kollist alates 1974. aastast olnud Tallinna Teadlaste Maja liige ja alates 2006. aastast selle nõukogu aseesimees. Kui 1988. aastal toimus Meremuuseumis Antarktika-alane näitus, kogunesid sinna kõik kaasmaalased, kes Lõunamandri-ekspeditsioonidest olid osa võtnud. Tekkis mõte: miks mitte asutada Eesti polaaruurijate ühendus? Nii saigi alguse Polaarklubi, mille asutajate hulgas oli ka Andres Kollist. Polaarklubi tegutseb tänini, jätkates Eestimaalt pärinevaid polaaruurijate traditsioone ja toetades noorte uurijate huvi polaaralade looduse vastu. Andres Kollist on autasustatud Valgetähe V klassi teenetemärgi ja Eesti Piirivalve II klassi teeneteristiga.

Hea sõber ja kolleeg, palju jõudu Sulle tähtsate asjade ajamiseks! Alati tuleb arvata, et tõsisemad ettevõtmised on veel ees.

*Akadeemik Jüri Martin,
Polaarklubi esimene
president*

Kohtumine Keskpäevas

Keskerakonna Haabersti piirkonna klubi Keskpäev koosviibimine laupäeval, **9. veebruaril kell 12** Haabersti büroos (Õismäe tee 57a).

Külaline
**Tallinna Linnaarhiivi
juhataja
Kullo Arjakas.**

Klubi juhatus palub osavõtust kindlasti teatada tel. 655 00 80 või 53 337 360.

Tartus

Teisipäeval, 5. veebruaril kella 10-12 nõustab tartlasi Keskerakonna Tartu büroos (Ülikooli 12) jurist **Asta Liivak**.
Info telefonil 55 68 27 56.

Teisipäeval, 5. veebruaril kell 17 saame kokku senioridega Keskerakonna Tartu büroos.

“Meedia keskpunkt” Tallinna Televisioonis

Kolmapäeviti kell 19.30 ja kordussaadet!

Tänased teemad:

- * Ei saa läbi ilma VEB-fondita!
- * Järjest rohkem inimesi võtab meedias sõna ja räägib Eesti tegelikust probleemidest ning nendeni viinud põhjustest.
- * Parteide reitingud: kellel tõus, kellel mõõn. Miks?

Saates Urmi Reinde, Mart Ummelas, Heimar Lenk

**Tänase,
30. jaanuari
ajalehega
on kaasas
KESK-
NÄDALA
KALENDER
2013**

“Pärast tunde”

Haridusteemaline saade Tallinna Televisioonis **üle nädala reedeti kell 19.30.**

Saatejuht Tallinna Kunstigümnaasiumi direktor **Märt Sults**

Hea sõber, mõttekaaslane, erakonnakaaslane Viljandimaalt!

Keskerakonna Viljandimaa piirkonnas on traditsiooniks alustada uut aastat ühise peoga.

Vaatame tagasi eelnevale ning seame sihte edasiseks. Mao aasta vastuvõtmise pidu saab teoks

pühapäeval, 3. veebruaril kell 17.00 Viljandi pubis „Suur Vend“
(Viljandi, Turu tn 4).
Oled oodatud!

Kavas

- * Kohtume Riigikogu liikmete Aivar Riisalu, Enn Eesmaa, Priit Toobali ja Kalev Kalloga.
- * Arutelu riigile ja meie inimestele olulistel ja elulistel teemadel.
 - * Piirkonna esimehe tervitus.
 - * Kultuuriprogramm. Laululapsed Maarika Laulusõbrad.
 - * Mõned üllatused.
- * Tantsuks teeb muusikat *Mait & Margus Band* Võhmast.

Osalustasu

10 eurot töötavatel erakonnaliikmetel ning 5 eurot senioridel ja õpilastel.

Tasuda sularahas piirkonna büroos või ülekanega piirkonna kontole SEB Pangas: konto nr 10302015010003 EESTI KESKERAKOND Viljandimaa.

(Palume kirjutada maksekorraldusse nimed, kelle eest tasutakse.)

Keskerakonna Viljandimaa piirkonna juhatuse nimel
Helmut Hallemaa

KÕIK TELLIMA!

VAID KAKS PÄEVA VEEL (30.–31. JAANUAR) KESKNÄDALA SOODUSTELLIMUS 12 KUUD 20 EUROT!

Telli Kesknädal! * Helista 617 77 17 * www.tellimine.ee * tellimine@expresspost.ee